

השלכות וסוגיות בעקבות דחיית הבחירות לרשויות המקומיות

ב- 1.11.23 אושר התיקון לחוק דחיית הבחירות לרשויות המקומיות הכולל שורה של הסדרים משפטיים וכלכליים. לצורך הבהרת התמונה, ריכזנו עבורכם את הסוגיות העיקריות - אלה שנענו בחוק ואלה שלא קיבלו מענה חקיקתי וצריכות לקבל מענה המדינה בהמשך.

סוגיות שנכללו בחוק דחיית הבחירות לרשויות המקומיות

- 2 ..... מועד הבחירות לרשויות המקומיות ◀
- 2 ..... הקפאת הליכים ומועדים ◀
- 3 ..... זכויות עובדים ותנאי כהונה ◀
- 3 ..... ראש הרשות וכהונת המועצה ◀
- 4 ..... מימון הוצאות הבחירות ◀

סוגיות פתוחות

- 5 ..... גובה יחידת המימון ◀
- 5 ..... מעקב אחר שינויים אפשריים נוספים במועד הבחירות ◀
- 5 ..... דחייה נוספת במועד בחירות ◀
- 5 ..... מתווה לבחירות ברשויות שבקו הלחימה ◀

לחצו [כאן](#) להצטרפות לקבוצת הוואטסאפ השקטה לקבלת עדכונים נוספים בזמן אמת

לחצו [כאן](#) ומלאו שאלון קצר שיעזור לנו לגבש מענים מותאמים לצרכים שלכם.

סוגיות שנכללו בחוק דחיית הבחירות לרשויות המקומיות

מועד הבחירות לרשויות המקומיות ◀

◆ הבחירות לרשויות המקומיות בכל הארץ נדחו ליום 30.1.24.

יחד עם זאת, החוק מאפשר לממשלה דחיה נוספת ליום 27.2.24 באמצעות צו שיוגש לכנסת לא יאוחר מיום 31.12.23. דחיה כזו מחייבת את אישור הכנסת בכפוף להמלצת ועדת הפנים שתתקבל ברוב של 75% מחבריה.

◆ מועד הבחירות ברשויות הנמצאות בקו הלחימה

בהתאם להודעת שר הפנים, עד 15.12.23 תגובש עמדה סופית לגבי רשויות מקומיות בהן בכל מקרה לא יתקיימו הבחירות בדגש על רשויות בקו הלחימה.

כבר היום, לשר הפנים יש סמכות לשינוי מועד הבחירות ברשויות ספציפיות לאור הנסיבות המיוחדות וללא צורך בחקיקה. הקושי בהקשר הזה נעוץ בעובדה שלפי החוק נדרש השר לקבוע את המועד הדחוי, והוא איננו מוסמך לדחות בחירות ללא קביעת מועד חלופי (על מנת למנוע התערבות גסה בהליך הדמוקרטי המוניציפלי). ברור שבמקרה של רשויות מסוימות המצויות בקו הלחימה – יהיה קשה לקבוע מועד חדש, וככל שהדחיה תהיה ללא מועד – הדבר מחייב חקיקה ראשית. סוגיה זו עודנה פתוחה.

◆ בחינת דחיה ממושכת של מועד הבחירות בכל הארץ!

על פי הצהרת שר הפנים בכנסת, ניתנה הנחיה לדרג המקצועי במשרד הפנים לבחון את ההסדרים החוקיים שיידרשו במקרה ולא יהיה ניתן לקיים בחירות לרשויות המקומיות בכל הארץ גם במועד הדחוי (כלומר 30.1.24 או 27.2.24).

לסוגיה זו השלכות פוליטיות, כלכליות ופרסונליות רבות. מכון שיטה קורא לבחינה קפדנית ובכובד ראש כל דחיה ממושכת של הבחירות ותוך איזון בין שיקולים ביטחוניים לבין הצורך בשמירה על הדמוקרטיה המקומית כערך עליון וכל פגיעה בה מחייבת זהירות ופעולה קפדנית ומתוך הסכמות רחבות. יודגש כי דחיה הבחירות מעבר ל-4 החודשים שנקבעו בחוק, בין אם ברשויות מסוימות או ברמה הארצית, מחייבת פתיחה מחודשת של כל מערכת הבחירות כולל הגשת רשימות ומועמדות.

נמשיך לעקוב מקרוב ולעדכן בהתפתחויות בנושא הזה וההשפעות הדרמטיות שלו.

◀ הקפאת הליכים ומועדים

- ◆ חוק הדחיה קובע כי הליכים ופעולות שנעשו כדין עד 16.10.2023 נשארים בתוקף למועד הבחירות הדחוי והם לא נפתחים שוב, לרבות הגשת רשימות, מינוי ועדת בחירות, שליחת הודעות לבוחר וכד'. המשמעות היא שדחיית מועד הבחירות לא משנה את ההליכים שבוצעו אלא מקפיאה את המצב הקיים.
  - ◆ הליכים ופעולות שאמורים היו להתבצע לאחר ה- 16.10.2023, יידחו בהתאם למועד הבחירות החדש.
  - ◆ המועד להגשת עתירות על אישור או פסילה של רשימות הוארך עד ל- 29.11.2023.
- על פי הודעת משרד הפנים, לוחות הזמנים יפורסמו עם סיום עדכון. נמשיך לעקוב ולעדכן.**

◀ זכויות עובדים ותנאי כהונה

- ◆ **מועמדים בחופשה** - במקור, עובדי מדינה וחיילים שמתמודדים בבחירות נדרשו להפסיק את שירותם ולצאת לחל"ת מיום הגשת הרשימות ועד יום הבחירות. חוק הדחיה מקצר את המגבלה הזו רק ל-30 הימים שלפני הבחירות ומאפשר חזרה מחופשה למועמדים שיצאו כבר לפי החוק המקורי.
- ◆ יודגש כי ההקלה הזאת אינה מבטלת את האיסורים על הימצאות בניגוד עניינים ומהגבלות על תעמולת בחירות אסורה. כלומר, מועמדים שיחזרו מחל"ת נדרשים להימנע מניצול תפקידים לשם השגת יתרון בבחירות.
- ◆ **עובד רשות שמתמודד בבחירות של אותה רשות** לא יוכל לחזור לעבודתו וחופשתו תוארך.
- ◆ **מועמדים שנדרשו להתפטר כדי להתמודד** - התפטרותם תיחשב להתפטרות מוצדקת לצורך קבלת פיצויי פיטורין.
- ◆ **פיצוי בגין התפטרות או חל"ת** - בתקופה שבין מועד הבחירות המקורי ומועד הבחירות החדש זכאים המועמדים שהתפטרו מעבודתם או נמצאים בחל"ת לצורך מועמדנותם לתשלום מהמעסיק בסך של 70% מהשכר ולא יותר מ-11,870 ש"ח. יצוין כי החוק מפרט הוראות באשר לשמירה על ותק בביטוח הלאומי בתקופה זו ורציפות הזכויות הפנסיוניות.
- ◆ **ממלאי מקום** - רשות שמינתה עובדים במילוי מקום תהיה רשאית להאריך את תקופת העסקתם עד לשלושה חודשים ממועד הבחירות החדש (ולהתגבר בכך על מגבלות החלות על רשויות בנושאי מינוי והעסקת עובדים בתקופת בחירות).
- ◆ **שכר ותנאים לסגני ראשי עיריות** - במצב הרגיל, שכר סגני ראשי עיריות מושפע ממשך הכהונה. ככל שהיא קצרה מ-28 חודשים רציפים הדבר עלול להשפיע על הזכאות לשכר. חוק הדחיה קיצר את התקופה הזו ל-26 חודשים מתוך התחשבות בדחיית מועד הבחירות שמפשיעה על אורך הקדנציה כולה.

ראש הרשות וכהונת המועצה

- ◆ **ראש רשות שמסיים את תפקידו** - כלל, ראש רשות פורש שלא מתמודד בבחירות מנוע מביצוע פעולות שונות כגון מינוי ופיטורי עובדים (במטרה לאפשר לראש הרשות החדש מרחב פעולה). חוק הדחיה מסיר מגבלות אלו מראש רשות פורש ככל שהמצב הביטחוני מחייב זאת ובכפוף לאישור ממונה המחוז במשרד הפנים.
- ◆ **סיום כהונת ראש רשות / מועצה בשל אי אישור תקציב** - במצב הרגיל, החוק קובע סנקציה על רשויות שמאחרות באישור תקציב שנתי העלולה להגיע לכדי סיום כהונת ראש הרשות או פיזור מועצת הרשות ומינוי ועדה קרואה. יחד עם זאת ולאור הקושי הצפוי בעמידה בלוחות הזמנים בשל מצב החירום שנוצר, הוחלט על ביטול הסנקציה האמורה לעניין תקציב 2024.

➔ נייר ייעודי בנושא אישור תקציב 2024 לאור המצב יפורסם בקרוב ע"י המכון.

- ◆ **קיצור הקדנציה** - משמעות דחיית הבחירות היא קיצור הקדנציה בשלושה/ארבעה חודשים, שכן מועד הבחירות בשנת 2028 נותר ללא שינוי. לנושא זה השלכות פוליטיות שהחוק לא עוסק בהן כדוגמת מועד חישוב חציון הקדנציה ואורך הרוטציות בקואליציות העתידיות. כשיוודע תאריך סופי של הבחירות נוכל להמשיך לעסוק בנושא ולבאר את המשמעויות בהתאמה לדיונים ולהחלטות המחוקק.

מימון הוצאות הבחירות

- ◆ **פיצויים לעיזבון מועמד שנרצח במלחמה** - הפיצוי יינתן בגין הוצאות שהוציא לצורך הבחירות ובניכוי מקדמות שקיבל. יצוין כי לא נקבע פיצוי למועמד שנפצע.
- ◆ **ערבון מן הרשימות** - נקבע כי הערבון הנדרש מן הרשימות יקטן פי חמישה מזה הנגבה כרגיל. מכיוון שהרשימות כבר הפקידו ערבון הן יקבלו החזר בתוך 30 יום.
- ◆ **מקדמות על חשבון מימון הבחירות** - חוק דחיה מיטיב עם רשימות שאינן קשורות לסיעות אם המיוצגות בכנסת, כך שסכום המקדמה יוגדל מ-60% ל-75% מהסכום שהיה מגיע לרשימה לפי מספר המנדטים שלה במועצה היוצאת (במקרה של מועצה אזורית גובה המקדמה יוגדל מ-10% ל-12.5%). לרשימות שיש להן סיעת אם בכנסת סכום המקדמה ישאר כפי שהיה.
- ◆ **ערבות בנקאית** - גובה הערבות המקורי שאותה נדרשו הסיעות והמועמדים לראשות להפקיד היה בשיעור 110 אחוז מגובה המקדמה שקיבלו. שיעור זה ירד כעת בבחירות הללו ל-40% מגובה המקדמה בלבד.
- ◆ **תקרת סכום התרומות** - תקרת סכום התרומות הוגדלה מ-5,000 ש"ח ל-10,000 ש"ח מאדם. רשימה שלא קיבלה מנדטים ומועמד לראש מועצה אזורית יהיו רשאים לגייס 20,000 ש"ח מאדם.

נותרו סוגיות פתוחות וחשובות שהכנסת טרם דנה בהן. אנחנו במעקב צמוד אחר כל הנושאים ונעדכן בכל התפתחות חדשה ובכלל זה:

◀ גובה יחידת המימון

מכיוון שדחיית הבחירות צפויה לגרום לעלייה בהוצאות המועמדים והסיעות, נקבע בחוק הדחיה כי הוועדה הציבורית האמונה על הנושא תדון בעניין ותכריע בו מבעוד מועד. על פי הצהרת השופטת בדימוס פרוקצ'יה, יו"ר הוועדה הציבורית לקביעת מימון בחירות, הנושא יובא להכרעה עם היוודע החלטת הממשלה אם בכוונתה לקדם דחיה נוספת של מועד הבחירות מ- 30.1.24 ל-27.2.24.

◀ מעקב אחר שינויים אפשריים נוספים במועד הבחירות

- ◆ עד 15.12.23 תגובש עמדה לגבי רשויות בקו העימות בהן לא תתאפשר עריכת הבחירות גם המועד הדחוי.
- ◆ עד 31.12.23 תודיע הממשלה אם בכוונתה לבקש את אישור הכנסת לדחיה נוספת במועד הבחירות ליום 27.2.24.
- ◆ נמשיך לעקוב ולעדכן ככל שיהיו התפתחויות בעניין דחיה ממושכת של מועד הבחירות בכל ארץ!

◀ דחייה נוספת במועד בחירות

עד 31.12.2023 הממשלה נדרשת להודיע האם בכוונתה לממש את האופציה בחוק לחודש דחיה נוסף עד 27.2.2024.

◀ מתווה לבחירות ברשויות שבקו הלחימה

להערכתנו עוד לפני המועד הפורמלי (31.12) יידרש שר הפנים לגבש מתווה בנוגע לקיום הבחירות ברשויות הנמצאות בקו הלחימה. נעקוב ונעדכן בהתאם.

מכון שיטה הוא מכון מדיניות ומחקר העוסק בקידום הדמוקרטיה המקומית

ופועל לחיזוק נבחרי הציבור והרשויות המקומיות בישראל.

מלחמת חרבות ברזל הוכיחה מעל כל צל של ספק, עד כמה שלטון מקומי חזק הוא נדבך חשוב מאין כמותו לחוסן חברתי איתן. מכון שיטה ימשיך לעקוב ולפעול למען כך. בקרוב נפרסם ניירות נוספים בעניין התנהלות הרשויות המקומיות בצל המלחמה ולאור דחיית הבחירות.

לחצו [באן](#) להצטרפות לקבוצת הווטסאפ השקטה לקבלת עדכונים נוספים בזמן אמת

לחצו [באן](#) ומלאו שאלון קצר שיעזור לנו לגבש מענים מותאמים לצרכים שלכם.

